

Lærebogskapitler og artikler i skandinaviske tidsskrifter

- Pedersen, A.D. (2021). Neuropsykologi - voksenområdet. I Hundborg, S. (red.). *Sundhedspsykologi i sygeplejen*. FADL's Forlag. (1. udg., s. 348-373).
  - Kapitel i lærebog til undervisning i psykologi og sygepleje. Kapitlets formål er at give sygeplejestuderende, sygeplejersker og andre relevante sundhedsfaggrupper indblik i centrale neuropsykologiske teorier og faktorer, som er relevante i klinikken. Bogen tager afsæt i praksisnære problemstillinger som fx neuropsykologiske tilstandes betydning for sundhedsadfærd, patientinddragelse og tilrettelæggelsen af plejen ud fra patientens perspektiv. Læseren præsenteres for cases og refleksionsspørgsmål for at øge forståelsen af det komplekse samspil mellem sygeplejerske og patient.
- Pedersen, A.D. (2020). Neuropsykologi. I Damholdt, M. F., & Mehlsen, M. Y. (red.). *Psykologi i medicinsk praksis*. FADL's Forlag. (1. udg., s. 105-119).
  - Kapitel i lærebog i psykologi til yngre læger og medicinstuderende. Kapitellet giver en indføring i centrale neuropsykologiske faktorer og begreber, der er relevante i medicinsk praksis, og som bliver præsenteret på en studievenlig og pædagogisk måde med cases og refleksionsspørgsmål.
- Pedersen, A.D. (2016). Neuropsykologisk rehabilitering. I P.S. Sørensen, O.B. Paulson & F. Gjerris (red.). *Nervesystemets sygdomme*. GADS forlag. (4. udg., s. 209-218).
  - Artiklen er et lærebogskapitel om neuropsykologisk rehabilitering til brug på læreanstalter for studerende på mellemlange sundhedsuddannelser (f.eks. sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter). Artiklen gennemgår grundlaget for neuropsykologisk rehabilitering og forskellige metoder indenfor feltet. De psykologiske og sociale problemstillinger på området vægtes i præsentationen.
- Pedersen, A.D., Therani, E., Gyiring, J. (2015). Neuropsykiatri. I E.E. Wæhrens, A. Winkel og H.S. Jørgensen (red.). *Neurologi og neurorehabilitering*, 2. udg. s. 111-119. København. Munksgaard.
  - Kapitellet omhandler de psykiatriske symptomer og adfærdsmæssige manifestationer af psykiatrisk karakter man kan se ved personer med hjerneskade, herunder agitation, hallucinationer, angst og depression.
- Vanborg, S.K. & Pedersen, A.D. (2014). Kognitive funktioner hos patienter med OCD. I M. Klindt Bohni & B. Bennedsen (red.). *OCD - Sygdom og Behandling*. (s. 125-145). Hans Reitzels Forlag.
  - Kapitellet samler den nyeste viden om sammenhænge mellem OCD-symptomer og kognitive funktioner, og diskuterer hvad kognitive funktioner indebærer for behandlingen af OCD.

- Pedersen, A.D. & Diedrichsen, K.M. (2011). Spejlneuroner. I H. Høgh-Olesen & T. Dalsgaard (2011). *20 psykologiske eksperimenter, der ændrede vores syn på mennesket*. Risskov: Plurafutura Publishing. s. 299-320.
  - Artiklen gennemgår de første banebrydende eksperimenter om spejlneuroner. Da bogen blev anmeldt i Kristeligt Dagblad stod der bl.a. "Særlig interessant er artiklen om spejlneuroner. Psykologer havde udstyret en abe, så de kunne følge dens hjerneaktivitet, mens den åd rosiner. I en pause snuppede en forsker selv en rosin – og det gav voldsom aktivitet i abens hjerne. Dette tilfældige resultat ledte frem til viden om, at vi i hjernen har særlige celler, spejlneuroner, der lader os indleve os i handlinger, når vi ser andre udføre dem. På samme måde kan man sætte sig ind i andres tilstand ved at indtage samme fysiske stilling eller ansigtsminer som deres – prøv det engang! Teorien er, at sproget begyndte som fagter og ansigtsudtryk, der efterhånden blev suppleret med strubelyde; sproget er altså et udtryksfuldt minespil, der er blevet sluttet. Dog kun delvist, alt talt sprog er jo stadig ledsaget af mimik og gestik".

- Pedersen, A.D. & Mehlsen, M. (2011). Age-Bias in Staff Appraisals of Brain Injury Service Provision? *Nordic Psychology*, 63, 25-39.
  - Artiklen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt ansatte i tre kommuner i Danmark. Det påvises, at socialarbejdere og sundhedspersonale vurderer, at ældre og gamle personer med hjerneskade har færre udækkede behov for rehabilitering, støtte i hjemmet og/eller aktivitet end yngre, og at tilbuddene til ældre og gamle vurderes mere relevante end tilbuddene til yngre. Forskellen i vurdering kan ikke forklares ved andre forhold end alder. Det diskuteres om forudindtagede holdninger hos personalet og/eller organisatoriske og lovgivningsmæssige forhold kan betyde, at ældre og gamle med hjerneskade ikke ydes den relevante indsats. Det fremføres, at personalet i de konkrete tilfælde bør overveje, om den hjerneskadedes alder forhindrer, at han eller hun får det optimale tilbud, og i så fald hvordan personalet kan omgå disse forhindringer og evt. aldersdiskrimination i neurorehabiliteringen.

- Pedersen, A.D. (2004). Yngre og midaldrende senhjerneskadedes sociale situation. *Nordisk Sosialt Arbeid*, 24, 49-62.
  - Denne artikel fokuserer på den sociale situation for hjerneskadede i den erhvervsaktive alder og diskuterer, hvordan organiseringen og indsatsen på området kan gøres mere hensigtsmæssig. Resultaterne viser, at langt de fleste hjerneskadede har et passivt forsørgelsesgrundlag, og at deres beskæftigelses- og aktivitetsniveau er meget lavt. Personalet vurderer, at ca. hver tredje hjerneskadede i aldersgruppen har et udækket behov for indsats m.h.t. a) behandling og genoptræning, b) boform og støtte i hjemmet eller c) aktivitet og beskæftigelse. Derudover er der en stor gruppe hjerneskadede, som det kommunale system kun har meget sparsom viden om. I artiklen præsenteres en model for den fremtidige organisering af tilbuddene, der i højere grad vil kunne dække behovene hos de skadede. Endvidere understreges nødvendigheden af regionale koordineringsenheder på hjerneskadeområdet. Regionale enheder bør have ansvaret og mulighederne for at lægge langsigtede handleplaner for den enkelte, og at følge de enkelte over tid.

- Pedersen, A.D. (2004). Den visuelle perceptions flerhed. *Nordisk Psykologi*, 56, 19-39.
  - I denne artikel gennemgås synssansen og det visuelle systems funktionsmåde og hjernemæssige grundlag. Artiklen henter sin argumentation fra dyreforsøg, klinisk neuropsykologi og empirisk funderede teorier om 'hvad', 'hvor' og 'hvordan' systemer i hjernen.

- Pedersen, A.D. (2004). Hjernen, bevidstheden og Zenons paradoks. *Psyke & Logos*, 25, 802-820.
  - Denne artikel diskuterer forholdet mellem mennesket, de mentale tilstande og omverdenen. Med udgangspunkt i økologisk psykologi argumenteres der for at hjernevidenskaberne lader sig styre af spørgsmål om, hvordan hjernen og forskellige hjerneområder er involveret i realiseringen af det hele menneskes mangeartede aktiviteter i miljøet.

- Pedersen, A.D. (2002). Selv, bevidsthed og neuropsykologi. I P. Bertelsen, M. Hermansen & J. Tønnesvang (red.). *Vinkler på selvet - en antologi om selvbegrebets anvendelse i psykologien*. Århus: Forlaget KLIM. pp. 301-341.
  - Artiklen beskæftiger sig med forholdet mellem selv og hjerne og leverer en diskussion af selvbegrebets rolle og anvendelighed i neuropsykologien. Artiklen spænder bredt og behandler både grundvidenskabelige og praksisrettede problemstillinger. Ud over at give en introduktion til neuropsykologiens historiske udvikling tages der livtag med en række centrale problemstillinger om forholdet mellem hjerne, bevidsthed, selvbevidsthed og omverdenen. På den baggrund identificeres en række problemstillinger, som en neuropsykologisk teori om selvet bør kunne redegøre for. I de afsluttende afsnit føres disse betragtninger videre i den kliniske neuropsykologis forståelse af forskellige former for dysfunktion og relevans for neurorehabilitering. Artiklen afrundes med et skema, der på overskuelig vis sammenfatter de behandlede temaer. Artiklen blev, sammen med tre andre af antologiens tolv artikler, fremhævet blandt de særligt vellykkede og meget læseværdige i en anmeldelse i *Ugeskrift for Læger* (2004, 166/12, p. 1159).